

Statsråd, eksellenser, ordfører, kjære alle sammen

Jeg er Natalina Jansen, en norsk rom.

Før visste vi veldig lite om skjebnen mine oldeforeldre, besteforeldre, tanter og onkler led under krigen.

I dag vil jeg takke Holocaustsenteret for at vi vet mer.

De har fått tilgang på de såkalte Moskva-filene. Moskva-filene var fransk arkivmateriale som ble tatt av tyskerne da de invaderte Frankrike.

Da den Den røde arme erobret Tyskland, ble papirene tatt til Moskva. På 90-tallet ble materialet gitt tilbake til Frankrike.

Jeg vet nå at mine oldeforeldre Elisabeth Worscha og Josef Karoli hadde 12 barn.

I mellomkrigs-tiden ble rom mer og mer utsatt for forfølgelse i Europa.

Mine oldeforeldre forlot Norge sammen med de andre rom på 20-tallet. Men på 20-tallet ble politikken mot rom hardere i hele Europa. Rom ble jaget fra land til land.

Vi vet at min oldefar og hans familie ble utvist fra Frankrike i 1925. To dager etter at han fikk utvisningen ble sønnen Stevo født.

Norge ble presset til å ta imot rom-familiene i 1931, men snart ble de jaget ut av landet igjen. I 1934, familien min ble sendt i en tysk konsentrasjonsleir, sammen med de andre norske rom-familiene.

Senere smuglet Tyskland familiene over grensa til Belgia. Under krigen var Belgia styrt av nazi-Tyskland, og mellom 1943 og 1944 ble 66 norske rom transportert til Auschwitz Birkenau.

Av Josef og Elisabeth og deres 12 barn overlevde bare sønnene Polykarp, Stevo, Tsjugurka og Milos krigen.

Stevo kom aldri tilbake til Norge. De tre andre brødrene fikk etter mange års strev lov av norske myndigheter til å vende tilbake.

De tre brødrene har mange etterkommere i Norge i dag. Jeg er en av dem. Jeg er glad for at vi får muligheten til å fortelle om dem.

Jeg vil at vi skal minnes dem og deres kjære som aldri kom ut fra dødsleirene.